

ૐ શ્રી

વિક્રમ ચરિત્ર

નાટકનાં ગાયત્રી

પ્રકાશક

બાપુલાલ બી. નાયક.

મુંબઈ ગુજરાતી નાટક મંડળીના માલિક

પ્રિન્સેસ થીએટર-સુરત.

આવૃત્તિ ૧૩મી

પ્રત ૩૦-૦.

(સર્વ હક પ્રકાશકને સ્વાધીન છે.)

સંવત્ર ૧૯૮૨

વ્રત ૧૯૨૬

મૂલ્ય ૦-૪-૦

પ્રસિદ્ધ કરનાર:—આપુલાલ બી નાયક,
પ્રિન્સેસ થીએટર—સુરત.

જાપનાર:—અંકુલાલ રામલાલ નાયક,
ધી ન્યુ “ સમાચાર ” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,
અપાટીઆ ચકલા—સુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૭૭૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ વિદ્યાપીઠ

વિષય ૪-૨-૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ ૨૬૬૬
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

વિક્રમ ચરિત્ર

નાટકનાં પાત્રો

પુરુષ પાત્રો.

મહારાજ વિક્રમ—ઉત્તમેનીનો રાજા.
વિક્રમચરિત્ર [ઉદ્ધૃત] રાજસતન-તેનો દીકરો.
બાલકુમાર—વિક્રમચરિત્રનો દીકરો.
મેઘરાજ—એક નાનો રાજા.
સંદલ } —વિક્રમરાજના મરકશ દરબારીઓ.
બંદલ }
આસ્તિક—રાજાના માળીનો છેકરો.

એ સિવાય:—દરબારીઓ, સિપાહીઓ, બ્રહ્મણો નગર
જનો વિગેરે.

ચી પાત્રો.

રાજેન્દ્રચંદ્રી—વિક્રમ રાજાની રાણી.

રંભા—મેઘરાજની દીકરી, પછીથી વિક્રમચંદ્રની રાણી.

દંડુમતી—રંભાની નાની બહેન.

મેના—રંભાની સગી, બંદલની વહુ.

મદિરા—રાજાની નાયકા.

માલણ, વાસંગનાઓ, ઠાસીઓ વગેરે.

૧૨૬૬૬

વિક્રમ ચરિત્ર નાટકનો દુંકસાર.

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ.

સૂત્રધાર, નટી-નાટક વિષે ખુલાસો કરે છે.

પ્રવેશ ૧ લો.

મહારાજા વિક્રમે નાનપણમાં પરણીને પરહરેલી રાજ-
રમણી, દેવીની સેવા કરે છે, એટલામાં તેનો યુવાન કુંવર
રાજરતન આવે છે અને માને ગરીબોને દાન દેવા મોકલે
છે, એક ગરીબ બ્રાહ્મણનું આવવું, રાજરતન તેને માહણીયું
તોડી સોનું આપે છે માહણીયામાંનો લેહ ભરેલો લેખ,
મા બીજું માહણીયું આપે છે બન્ને લેખ મેળત્રી વાંચવાથી
વિક્રમ રાજા પોતાનો બાપ થાય એવી રાજરતનની ખાત્રી
ચાય છે; તેથી પિતાએ કરેલી શરત પાર પાડવા માને
લઈ ઉઠ્યોની ભય છે.

પ્રવેશ ૨ બો.

ઉઠ્યોનીમાં વિક્રમ રાજાના બાગમાં માલણને લેર
ઉતારો લેવો માલણને રાજાની દરબારમાં નાખવા એક
ચિઠ્ઠી આપે છે.

પ્રવેશ ૩ બો.

વિક્રમ રાજાનો દરબાર, રાજરતનની ચઠ્ઠી, તેને ઠગ
સમજી પકડવાનું બીડું ચંદલ બંદલ ઉઠાવે છે.

પ્રવેશ ૪ લો.

ચંદલ-બંદલને ઠગ રાજા તથા અસ્તિક, સી વેરે ઠગી
ફગાવે છે અને બાંધી રાજા પાસે મોકલે છે.

પ્રવેશ ૫ મો.

રાજા પાસે સંકલ-ખંડલને લાવવામાં આવે છે. રાજાની ચિંતા, રાજ્ય નાવિકા માદરા, ઠગને પકડવાનું બીડું ગડપે છે.

પ્રવેશ ૬ મો.

મદિરાને લેવાને વેષે આસ્તિક તથા રાજરતન ઠગે છે અને તેનું નાક કાપી લે છે.

પ્રવેશ ૭ મો.

માતા અને પુત્ર, ઠગને પકડવા વિક્રમ રાજા જાતેજ ચડશે એવો પડો વાગે છે રાજરતનનું ઘોળી થઈને જવું.

પ્રવેશ ૮ મો.

હરસિદ્ધનું દેવજ રાજાનું ઠગાઈ જવું, બાપ દીકરાની ઝોળખાણ અને મેળાપ. રાજા રાજરતનનું નામ વિક્રમ ચરિત્ર પાડે છે અને પડો વગરાવે છે કે એક વિક્રમચરિત્ર ખડ્ગ અને બીજાં ખોટાં, રાજકુંવરી રંભા અને ઇંદુમતી દર્શને આવેલાં છે તે એ સાંભળે છે, રંભા, રાજાનું અભિમાન તોડવાનો ઠરાવ કરી બચ છે.

અંક ૨જો.

પ્રવેશ ૧ લો.

રાજાનો પટો વગાડનારની ઢોલ રંભા ફેાડાવી નાખે છે અને એક સ્ત્રીચરિત્ર સાચું એમ રાજાને કહેવરાવે છે.

પ્રવેશ ૨ જો.

રાજાશ્રમણી અને વિક્રમરાજાનો મેળાપ, મેલરાજાનું આવતું. રાજા તેને કુંવરી રંભાને પોતાના કુમાર વિક્રમચરિત્ર જોડે પરણાવવા કહે છે.

પ્રવેશ ૩ જો.

લમ. રંભા ચેતી જાય છે અને તેથી પોતાની નાની બહેન ઈંદુને વિક્રમ રાજાને ત્યાં દાસી થઈ રહેવા મોકલે છે.

પ્રવેશ ૪ લો.

વિક્રમરાય રંભાને એક દંડીયામાં કેદ કરે છે અને કુંવર વિક્રમચરિત્રને ત્યાં પગ પથુ ન મૂકવાના સોગન લેવરાવે છે રંભાને કહે છે કે સ્ત્રીચરિત્ર આખીત કરી બતાવશે તોજ છુટશે.

પ્રવેશ ૫જો.

ઈંદુમતીની ખટપટ બહેન પાસે પોપટ, મોકલે છે, વિક્રમચરિત્ર પાસેથી પોપટ મોકલે અને કુંવરને નામે બહેનની ચોક્કી કરવા મોકલે છે.

પ્રવેશ ૬ કો.

સંદલ જંદલની ચોકી. ઈંદુમતી તથા એક દાસી આવે છે દાસીના કપડા પહેરી રંભા ઉતરી આવે છે રંભા અને ઈંદુનું છટકી જવું.

પ્રવેશ ૭ મો.

રંભા ઈંદુને વિક્રમચરિત્ર પાસે દાસી થવા મોકલે છે અને જાતે શામા દુધવાળીનો વેષ લઈ જાય છે.

પ્રવેશ ૮ મો.

ઈંદુ અને વિક્રમચરિત્ર, રંભાનું ગાયન સાંભળી કુંવર મોહીત થાય છે.

પ્રવેશ ૯ મો.

રંભા અને વિક્રમચરિત્રનો મેળાપ અને કુંવરનું ઠગાઈ જવું.

અંક ૩ બો.

પ્રવેશ ૧ હો.

રાંભા પોતાના બાળક કુંવરને હાથરહાં ગાતી આવે છે, વિક્રમચરિત્રને બીજીવાર કુંવરની તૈયારી રાંભાની સખી મેના મદદ કરવા વચન આપે છે.

પ્રવેશ ૨ બો.

પોતાના ધણી બંદલને મરવાનો ઢોંગ કરવા સમજાવે છે અને બંદલે તેની પાછળ સતી થઈ બળી મરવા જવાનો ઢોંગ કરે છે.

પ્રવેશ ૩ બો.

રાંભા જોગણ રૂપે ઘેઠેલી છે ત્યાં સતી વેચે મેના આવે છે. રાંભા તેને જાળમાં સોંપાવ્યે એવો આશીર્વાદ આપે છે અને વચ્ચે તકરાર, રાંભા બંદલને જીવતો કરવા ઢોંગ કરે છે. રાજા અને રાજકુંવર બોળવાય છે. વિક્રમચરિત્ર જોગણ પાસેથી સજીવન મંત્ર શીખવા બાય છે અને ફરી દગાય છે.

પ્રવેશ ૪ બો.

રાંભા ફરીથી એક દંડીયામાં બાય છે. એવી નસ્યના, ઈંદુમતી ફરી વેચે છે અને તેની કીમત વિક્રમચરિત્રની જમણી આંખ માળે છે સિપાહીઓ ઈંદુને પકડી રાજા પાસે સમજાય છે.

અવેશ ૫. ચો.

ઈંદ્ર અને રાજા વચ્ચે તકરાર. રાજા પસ્તાય છે અને રંભાને બોલાવી લાવવા. દાસીને મોકલે છે, તે પાછી આવી રંભાને બે દીકરા હોવાની ખબર આપે છે, રાજાનો સંતાપ ! બહાર ન્યાયની તબવીબ.

અવેશ ૬ છો.

રંભાનો ન્યાય. ચતુરાઈની બહાર સાળીતીઓ. શર-
તનું પૂર્ણ થવું અને આનંદ

ॐ श्री

१२५५५

વિક્રમ ચરિત્ર

અંક ૧લો.

મંગળાચરણ

મૂત્રધાર—

૧

કરુણાના લાંડાર સદાશિવ સદાય સુખકર હો,
તાપ અમાપ સમાવો સ્વામી સંકટ સર્વ હરો—કરુ
ઉમથાપતિ ભયભંજન ભોળા ચરણ ઉર ધરો,
વિષધર વ્યાળ કરાળ કાલથી નિર્ભય નાથ કરો;
હિંદુ ભૂમિના વાસી ભણી કાંઈ દ્રષ્ટિ દયાની ભરો—કરુ

નટી—

૨

સત્ય પવિત્ર ચરિત્ર હુલ્લાસે વધાવું
દિલ બિછાવું ત્યાં પધરાવું સેવા સોમગ્રી સબાહું—સત્ય
સુચરિત્રે દીપતાં શોભતાં તેજ રેલાવતાં વિશ્વે,
બાળક ભામિની પુરૂષ સહુને
વંદી સુજશ તેમના નામના સદાય ગાઉં—સત્ય

રાજરમણી —

૩

જગદંબે રહેજો સદાય—સદા—જગ.
મન તુજ ચરણમાં લીન થાય—સદા—જગ
આદિ શક્તિ તું કારણ રૂપિત્રી,
રૂપ ન જાણી શકાય—સદા—જગ

માલવુ—

૪

હાં રે હું તો ઊંઘી ચંબેલી ખીલતી,
 તન ચંબેલી વઢન ચંબેલી;
 દીલ વસેલી છબીલી ચંબેલી ખીલતી—હારેં
 હાર ચંબેલીને ગજસ ચંબેલી;
 છાપ ભરેલી નવેલી ચંબેલી ખીલતી—હારેં

આસ્તિક—

૫

કરીએ ચમન કુક અમન ચમન કુક કુકડુકડુ,
 કલગી શી રોનકદાર ચમકાવે,
 બચ્ચા વાહણ વાહવા વાહ ! કરીએ.
 કુકડી મંગાવું સારી, તને પરણાવું ખારી;
 છમકતી જમકતી હાં,
 લડાઇ લડેંગે ફલહન લેંગે
 ચમન કરેંગે કયોં બચ્ચાણ કુક—કરીએં

દરખારીઓ—

૬

રાજ અવિચળ નરહો રહો નર નેક ટેકી,
 શૂરવીર દાનવીર પદ શોભે, શોભે સહુ આજ;
 આનંદે આનંદે સમાજ—રાજ
 નહિ કેા જગમાં વિક્રમ રાજશે જશ.
 સુરેન્દ્ર અહોનિશ ગાય સ્વર્ગ મહીં એવા અહીં
 પધારે છે રણવીર મહારાજ —રાજ

ખાળકે—

૭

ભરે ચેત ચેત ચેત રાય કાં સુધ રહ્યો ?
 અનિમાન તોડનર વીર હું પેદા થયો —અરે
 દુશ્મનીને ઠગી જઇને શુભસાંકળ સ્નેહની તોડી ?

વચન આપી અમોને રાજ્યનું આપી નહીં કોણી;
હવે ભેજે પરાક્રમ માંહરા તુંજ ફેંદ હઉં ફોણી.
હું છું ઉભવેજી ફેરો સાજીયો ઝટ ગાદી કે છોણી;
ફઃખી થયો તું ભે તણાઈ ગર્વમાં ગયો —અરે૦

વારાંગનાઓ—

૮

છનગારી ધનરા સાહેબા, હો રાજ,
મથનેણીજીરે મંદીરીએ પગ દીભે —છન૦
નંદલાલ પ્રણલાલ લાડિલે
એક બેર દરશન દીભે —છન૦

આશ્વિતક—

૯

અરે વાહ ! અરે વાહ !
છું હુમક હુમકતી, રૂમક હુમકતી, રૂમહુમ કરતી વાહ !
આ નખરાં ધરતી વાહ !
હું સુંદર મનહર ભેભનવંતી, ચિત ચટકંતી વાહ !
અરે વાહ !—છું૦
કેવી રંગીલી, છેલ છળીલી બની રસીલી વાહ !—છું૦
છળી ન્યારી અતિ લારી ભઉં વારી બલિહારી;
છઉં નટખટ કપટ અપટ મહીં લટપટ,
મૂરખ અપટ ફસાવું અપટ-જટ-પટ-વાહ—અરે વાહ ! છું૦

સૂઝા-ખંદલ—

૧૦

હાય હાય કેદ પડયા, બંધ જડયા, ને જડડયા હાય !
ચતુર તે ચોટે ચડયા હાવે હડયા ને રવડયા હાય !—હાય૦
ફૂલેણસી ફેંક થયા, છાંડી ગયા, લાખે લલા, હાય !
ફૂંચ ફૂંચેત થયા હાય !
મરણથી ભેજ રહ્યા હાય;
ઓ—મા—પા—રે—જડએ ક્યાંકી હાય !—હાય૦

મદિરા—

૧૧

તીવ્થી નજરીયાં લગાએ બાએ બની,
 લો હઈ દિલકો જલાએ બાએ બની—તીર૦
 હમતો આશક હાએ તેરે નાએ નખરે કે ખારે,
 કરોળ કરોળ કરમ રહમ, ફરમાઓ બની—તીર૦

મદિરા—

૧૨

હએરો સીંગાર સજલું ફિર મય આતી હું
 રાજરતન—અએ ચલ કહા જતી તું !
 મદિરા—અઅસે પોશાખસે મેં આનેકો શરમાતી—હું૦
 રાજરતન—કાહે ઘખરાતી તું હએરો,
 આસ્તિક—સાઈ સઓદાઈ કયા !
 રાજરતન—ધુમ મચાઈ કયા !
 મદિરા—દોડોળ કલાય, આઈ અલી આઈ
 રાજરતન—અખ ન હએર,
 આસ્તિક—લગત દેર,
 મદિરા—કાંપત પએર,
 આસ્તિક—ચલત સએર.
 મદિરા—લા અરી લા અરી જલ્દી જોહડા
 રાજરતન—કયું નાયકાળ ?
 મદિરા—હાંલ હાં હાંલ,
 હાંરે ચલેંગે અખ સંગમે
 રાજરતન—તેરો ઇનામ યુમાતી તું —હએરો૦

રાજરમણી—

૧૩

શરણુ છું હું તમારે પ્રભુ
 ચરણુ ચહું સદારે વિભુ —શરણુ૦
 ખાળ તણી રક્ષા પ્રભુ કરજો
 માયું એ થંભુ.... —શરણુ૦

રાજરમણી—

૧

૧૪

બા વીર વિજય તુજ કરશે રે માત ભવાની તુ,
 બળ બાહોડીએ તુજ લારશે રે માત ભવાની.
 ચતુર શિરોમણી રાયણ છે દેવ મદદ પણ કરશે.
 તે સમય હાથ તુજ ધરશે રે માત ભવાની —બા.
 કુંવર ડોડીલા વિપત વખત પણ ધર્મ માર્ગ અતુલરશે,
 મહીપતિને મન ઉતરશે રે માત ભવાની —બા.

સર્વે—

૧૫

હરસિદ્ધ મા આનંદકારી, બહુ બળધારી,
 છે સુખ કરનારી,
 વિક્રમ—ફસવી ફંદે મેં મતિ મંદે, છોડી છંદે,
 જન વૃંદે નિર્દોષી નારી—હર.
 વિક્રમચરિત્ર } બાળતણી સંભાળ લઈ આજ
 રાજરતન } આજ ભાળ લઈ સુખીઓ લીધો.
 અમૃત પ્યાલો આજે લીધો,
 વિક્રમ—સ્નેહથી મેં લીધો.
 સર્વે—આનંદ હાથી, તું વ-ર-દા-થી-રે,
 રાજ નવરંગ છે ઉછરંગ ભારી —હર.

અંક ૨ બે

રંભા—

૧૧

અભિમાન મૂંઝા મન ધરે પળમાં જશે ઉડી,
ગર્વથી થઈ દશા ન કોઈની રૂડી—અભિ.
કેવે ગર્વનો પીને શું મસ્ત થઈ જાય,
કાળના જળમાં તું જશે છુડી—અભિ.

રંભા—

૧૭

સત્યનો બેલી શ્રી રામ સદાય કહેવે,
તે ટેક નિભાવે,
હું ન કોથી લગારે હું તારા રામશું બેર બતાવે?—સત્ય.
આકરે તારે બહેને તપાવે,
કુદનને કહી અંચ ન આવે;
ઉત્તમ ભત નારીની સોહાવે, માનો;
છે ન કોની તારાત સત્યને શામ લગાવે—સત્ય.

રાજરમણી—

૧૮

ચાંદ કાળે બાળપણું ફરી આવે મને
આ જીવર તરવરે લગ્નદિનનો પ્રસંગ,
એકાંત વને મને—ચાંદ.
એ આનંદ ઉછળી ઉછળી વહી જાય આજ,
તણપે અંતર કંઈ કાળે આનંદે મળીશ આજે;
આરામ પામી આખર ઊંઠીને પ્રાણાધારને—ચાંદ.

રાજરમણી—

૧૯

હું જુલું કેમ સ્વામી ?
છળી એક આપની અંતર આરે છે ભગી—હું.
આપ નામ તણી માળા કપી રહી નિશદીન
વીરતણા વીર મિથુ મામી—જુલો.

જોગીને નિરંજન—અમારે દુઃખ લાંબનની,
તન મન ધુન રહી ભમી—છત્રી.

વડારણી—

૨૦

મેં તો થાળ ભર્યો શઝ મોતી એરે,
હું તો વહુવર વધાવાને ભડે,
મારે સોના સમે સૂરજ ઉગીઓરે.
મારા વિક્રમચરિત્ર લાઇને કારણેરે,
હું તો લાલું લાખેણી લાડી આજ,
મારે સોના સમે સૂરજ ઉગીઓરે,
મારે જોરડે આજ અજવાળડારે,
મારે આંગણીએ ઝાંક ઝમાળ;
મારે સોના સમે સૂરજ ઉગીઓરે.

રંભા—

૨૧

મને સહાય કરશે મોસારિરે,
બહારે ચડશે ગોવર્ધન ધારી,
અહંત્યા ઉઝારી મીરાં બાઈ તારી,
જહેની! ચિન્તા કરીશ નહીં મારી—મને
માંબરી બચ્ચાને બળતાં ઉઝારી,
મોક્ષ દીધો ગળેન્દ્રને તારી;
દ્રોપદીનાં ચીર પુર્યાં થાયે તે સહાયકારી—મને

વડારણી—

૨૨

હોતે પસંદી પધારી વહુવર મહેલમાં
સાસુ કોઈને દુરખ ન માય —પધારી
મારા કુવરને લોતાં હાડમી,
મારી વહુવરને કહેલેલી ઝંઝ —પધારી
મારા કુવરને કુમરને કોલવી,
મારી વહુવરને લખેલી રાત —પધારી

રંભા—

૨૩

મારા સરેરાશ સરત કળુલ મને,
 જોઈ લેજો રે આપ મારાય રંગ;
 બતાવુ છુ ખરી ખુબી હું રાજ.
 સ્ત્રી ચરિત્ર સરસ સાખીત કરે.
 ચોકી દેજોરે સેનાની ચતરંગ —ખતાવું
 કેદખાતું હવેથી મંબુર મને,
 કરી લેજોરે હૈયે હોય ઉમંગ —ખતાવું

રંભા—

૨૪

વીરા આવ્યો વધામણે કે ભૂલ્યો તું વાટ ?
 હું ઉભી બરી ઉઘાટ, એક આશાનો ટહુકાર દે!!

રંભા—

૨૫

એ.....માથે મટુકી લઈ જાઉં,
 ખારા દહેરી લાલોને દુધલડાં પાઉં—એ
 હું ગોવાલણુ નાની નારી,
 ખારો મારો છે વિહારી;
 રંગે રમાડી રીઝાઉં—ખારા

ઈંદુમતી—

૨૬

સર્વ ધર્મનું મૂળ પ્રેમહા શાસ્ત્ર પુરાણે શાખ લખી,
 સહુ નીતિ બંધ જનંધ બંધ કુટુંબ બંધમાં એજ સુખી
 નારી વિનાનું કોઈ મંજળ-કામ નામ જાણે નહીં,
 જગ કેરું જગ સુખ કેરું કારણ નારી એક જાણી રહી.
 વિદ્યા કળા, કોશલ્ય; જ્ઞાન, કૌશલ નહીં નારી રૂવના,
 નહિ મોક્ષ પામે માનવી આશીર્વાદ સારી વિના;
 જીવન તત્ત જાણી વ્યાપી રહી કરે; વિધને સદા સુખી—૨૦

રંભા

૨૭

કોઈ દુધ લ્યો દિલ રંગી !

ચોખીલા શાશ્વત ઉમંગી હો—કોઈ

* * * *
 ઠેરી પીયે કસુંબલો, ગાંભે પીયે અમુધ;
 દારૂ દીવાના પીયે, ઠાના પીયે દૂધ —હાં કોઈ
 એક અમ્મીરસ દેવનો, બીજો રસ છે પ્રેમ;
 ત્રીજો રસ ગોરસ લલો, પીયે કાચા હેમ—હાં કોઈ
 ગોરી ગવરી ગાયનાં, ગોરાં મારાં દુધ;
 હું પણ ગોરી ગોરડી, ગોરું દિલ છે શુદ્ધ—હાં કોઈ

* * *
 હેમ કટોરો હાથમાં, માંહી અમૃતસાર;
 ચતુર હોય તે ચિન્તવે, શુભ સમજે ન ગમાર—હાં

રંભા—

૨૮

મને રોકો ના રસીલા છેલો મૂકોને હાથ;

જોરા દુઠ્ઠો ના છળીલા વહાલા મુકોને હાથ;

વિક્રમચરિત્ર—હોરે જુકો અલખેલાં વહેલાં આવું સંઘાથ.

રંભા—મૂકો કેડો!

વિક્રમચરિત્ર—લાગ્યો નેડો,

રંભા—છેડો છેડો

વિક્રમચરિત્ર—સામે તેડો.

રંભા—લોળી નારી!

વિક્રમચરિત્ર—કામળાસી;

રંભા—હું તો હારી,

વિક્રમચરિત્ર—વાહરે પારી —રોકો ના

અંક ૩ જો

દાસીઓ—

૨૯

નેણુમાં નિદ્રા ન આવે જરી,
મારોં રામ ગયા વનવાસરે —નેણુમાં૦
હંસ વિના મારાં સરોવર સુનાં રે,
વાઘ વિનાની વનવાટરે —નેણુમાં૦
પંખી વિનાનાં મારાં પીંજર સુનારે,
મંદિરીયાં સુનાં સીતા રામરે —નેણુમાં૦

રંભા—

૩૦

હાલો હાલો લાલ મારા બાળા,
કુંવર મારા કાલા ઝુલોને આનંદમાં;
લાગે મુખડું બહાણું હાસ્ય મંદમાં,
રહો માના વિસામા ચમનમાં,
હસંતા સુમનમાં, બહાણીઓના વૃંદમાં;
હાલ મહાલો મામાના ભુવનમાં;
ઓહું આણે રખે રાજ મનમાં,
જયશું થોડા દિનમાં વતનમાં ભુલંદમાં —હા૦

દાસીઓ—

૩૧

નિરશુભ પર તે પ્રહાર રે,
કેવળ સમાધિ મુખકર સાધી
નિજ સ્વરૂપમાં બને લીન ભોળી નિષ્કામ—નિ૦
તુંહી તુંહી તુંહી સ્થાના રહે નામ
સત રૂપ તારૂં વરણી શકે તુંહી વાણી;
તે સ્વરૂપ મહી હૃદિ ભોળી સદા આરામ—નિ૦

સર્વે—

૩૨

જય ભોગસુ બાલી (૨)
 અજબ તેજ આકરે અજબ શક્તિવાળી !
 જય જય જય ભોગસુ બાલી,
 બનીશું બાલ સ્વરૂપ, બાલો બિરદાળી,
 આદિ શક્તિ અવતાર માયા મહાકાળી;
 જય જય જય ભોગસુ બાલી.

રંભા—

મેં તો બાલાસી ભોગન, બાલાસી જવાન,
 રવામ પછી બીભોગન બિલાસી જવાન
 વિક્રમચારિત્ર—પ્રેમ અંધી શુંથીને આપો મંત્ર દાન—મેં
 રંભા—તોડે દીને ભોગનવા બિલાસી જવાન,
 રંગ લીને મુખનવા બિલાસી જવાન,
 વિક્રમચારિત્ર—સદા સિદ્ધિ નવ નિધિ આપો મંત્રદાન—મેં

કિશોર—

૩૪

મન લગાર જુઓ નિચારી રાયણ,
 સહુથી સમરથ એક તે કેમ ચાયણ.
 નિત્ય જળદળતા હીવા મગટાયણ;
 સમ રંક બહુ તણા ધર માંચણ;
 દોરી અંધે પુતળાં, ફાંક ધર અભિમાન,
 પ્રભુને હાય કમાન;
 તે નચાવે તેમ નાચે બાયણ—સહુ.

બાળ કુમાર—

૩૫

તેડા દાદાણે મને તેડા દાદાણ !
 મોજા મોજી બિલાડી કપ તેડા દાદાણ,
 હવે હવે બાળકે જાણણ,

હા તાત આપો રાજ આજને આજ બસ તેડો.
રાજ હું ચલાવું પૂરા બહારથી,
હા તાત છું બહાર પુરો શૂર-બસ-તેડો.

રંભા—

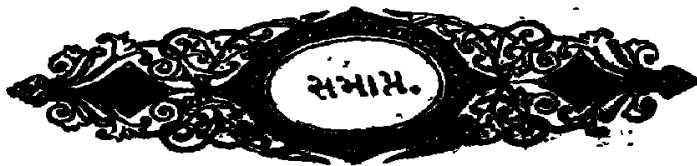
૩૬

નજર કરો નાથ જરા બોજખી લ્યો નારી
છું હું તે ખીજ કે કંથ આપનીજ ખ્યારી ? —નજર૦
હેમ ખાલો હાથમાં, ને માહી મીકું દુધ.
ખીધું શ્યામા પાસથી, છું તેની ભુલ્યા શુદ્ધ;
કોણ હતી કંથ એ તે દુધની પાનારી ? —નજર૦
મુઘાં કીધાં જીવતાં, પરચો બતાવ્યો પૂર,
યાદ છે કે રાયજી એ જોગણીનું નુર ?
છાનો મંત્ર સીખવ્યો છે, એજ આ ઠગારી —નજર૦
વિના વાંકે જાણ્યાં કેહ જુજને કીધી,
ચલુર સસરાજી સખત ચોકી તમેએ લીધી,
કરી બતાવી મેં સાબીત શરત સર્વ મારી —નજર૦

સર્વે—

૩૭

સકળ સ્થળ કરો વિભુ લીલા દહેર,
સુખદ્ મેઘ વરસો વરસો
ધરા કણ-તુણથી છવાઓને આનંદલેર —સકળ૦
બાળકુમાર—સહુ ઘેર પાશળાં બંધાઓ રૂપાળાં,
સર્વે—કુંવર કુંવરી ગુણવાળાં,
સતી નાર ધર ધર સોહાવો સુહાગણી,
કીજે પ્રભુજી આનંદ મહેર —સકળ૦

મહેર ખબર

નીચે લખેલાં હિંદી ભાષાના નાટકોના ઓપેરા-
ઓ અમારી કંપનીમાંથી રોકડી કીમતે મળશે.

સૌભાગ્ય-સુંદરી.

શ્રીકૃષ્ણ ચરિત્ર.

ભારત સંતાન.

રામ ચરિત્ર.

તિલક કુમાર.

બાપુલાલ બી. નાયક.

માલિક

મુંબઈ ગુજરાતી નાટક મંડળી.

બહાર ખબર

નીચે લખેલાં પુસ્તકો યુગ્મક યુગ્મરાત્રી નાટક મંડળીનો જ્યાં સુ
હોય સાંચી વાકડી કોમતે મળશે. વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે ન

૧ સૌભાગ્ય સુંદરી.	૩૪ નજ દમચંદી.
૨ વિક્રમ ચરિત્ર.	૩૫ લલિતા દુઃખ દર્શક.
૩ કામલતા.	૩૬ ભક્ષાધિપતિનો રમણ.
૪ મધુ બંસરી.	૩૭ સંજતનો રંગ.
૫ સુધાવંદ્ર.	૩૮ દાગે હસરેત.
૬ રમેશ સરિતા.	૩૯ નેક અનનમ.
૭ શ્રેય માલિની.	૪૦ જ્યુલ જ્યુઆરી.
૮ આનંદ લહરી.	૪૧ નંદનત્રીસી.
૯ પ્રતાપ લક્ષ્મી.	૪૨ નવલક્ષ્મી હીરણ.
૧૦ કુલીન કાળા.	૪૩ ચંદ્રલાલા.
૧૧ હરિચંદ્ર.	૪૪ વસંત પ્રભા.
૧૨ કનકલાર.	૪૫ સંજતનાં દુઃખ.
૧૩ કુંદલાળા.	૪૬ વિશ્વલક્ષી.
૧૪ ચંદા. ૧૫ રાજવીજ.	૪૭ તિલકમે ઉદ્દત.
૧૬ મેવાડનો પ્રતાપીચંદ.	૪૮ કૃષ્ણ ચરિત્ર.
૧૭ દુઃખી લાલ પહેન.	૪૯ દેવકન્થા.
૧૮ મૈત્રેયી.	૫૦ નવલ કુસુમ.
૧૯ માનસિંહ-અમરસિંહ.	૫૧ ખાન્દાને ગુહ.
૨૦ મુળરાજ સાલકી.	૫૨ રામ રતન.
૨૧ સુંદર વેળા.	૫૩ રાકુતલા.
૨૨ રસિકમણી.	૫૪ ભદ્રાલાલિની.
૨૩ બારિદેઠર.	૫૫ વિમળા.
૨૪ રામ ચરિત્ર.	૫૬ હોંસીલી હીરા.
૨૫ જયરાજ.	૫૭ શ્રી દેવી.
૨૬ પુષ્પસન પુષ્પાવતી.	૫૮ કનક કિશોરી.
૨૭ નૃસિંહાવતાર.	૫૯ સુમાન તારા.
૨૮ તિલક કુમાર.	૬૦ નાગમતિ.
૨૯ કરણ થેલો.	૬૧ જહરી અંશુરત્રી.
૩૦ વીર મંદળ.	૬૨ સૌભાગ્યનો સિંહ.
૩૧ મોહિની.	૬૩ સામ્ય લક્ષ્મણ.
૩૨ જહાંગીર શાહ જોહર.	૬૪ ભક્ષિત સંતાન.
૩૩ અજબ કુમારી.	૬૫ વીર માનસિંહ. ૬૬ નૃસિંહાવતાર.

બાપુલાલ બી. નાયક.

યુગ્મક યુગ્મરાત્રી નાટક મંડળીના માલિક.

